



แนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7
ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Guidelines for Development of the 21st Century Leadership Skills according to
the Sevenfold Sappurisadhamma of Administrators Chaiwattana
Schools Group Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

¹พัชรียา สุตจะคอย, พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปญฺโญ, ลิน งามประโคน

¹Pachariya Sudjakoy, Phrakhrusangkharak Chakkit Bhuripakho, Sin Ngamprakhon

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: New.ayw105@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินการวิจัยแบบผสานวิธี ประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู จำนวน 189 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 9 รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการความยุติธรรมในองค์กร ด้านบุคลิกภาพ ด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ตามลำดับ 2. วิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1) การบริหารองค์กรด้วยกฎหมาย เพื่อสร้างความยุติธรรมในองค์กร (ธัมมัญญา รู้จักเหตุ) ซึ่งสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน (ปริสัญญตา รู้จักชุมชน) 2) กำหนดยุทธศาสตร์อัตรากำลังบุคลากร (อรรถัญญา รู้จุดมุ่งหมาย) ที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ (อรรถัญญา รู้จักตน) 3) สนับสนุนการพัฒนาแนวคิดเดิม และส่งเสริมด้วยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (มัตตัญญา รู้จักประมาณ) รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กาลัญญา รู้จักกาล) และ 4) สามารถบริหารจัดการภาวะความกดดันทางอารมณ์และมีบุคลิกลักษณะโดดเด่น (ปุคคลัญญา รู้จักบุคคล) 3. แนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ 1) การจัดการความยุติธรรมในองค์กร (O: Organizational justice) ด้วยข้อมูลพื้นฐานด้านกฎหมายเพื่อสร้างความยุติธรรม (ธัมมัญญา รู้จักเหตุ) และให้โอกาสทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น (ปริสัญญตา รู้จักชุมชน) 2) บุคลิกภาพ (C: Character) กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาบุคลากร (อรรถัญญา รู้จุดมุ่งหมาย) สร้างจิตสำนึกและทักทายด้วยไมตรีจิต (อรรถัญญา รู้จักตน) 3) การเรียนรู้และพัฒนา (D: Development) อัตรากำลังคนสอดคล้องนโยบายการพัฒนางานองค์กร (มัตตัญญา รู้จักประมาณ)



รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กาลัญญตา รู้จักกาล) และ 4) อัจฉริยะทางอารมณ์ (E: Emotional intelligence) สามารถบริหารจัดการภาวะความกดดันทางอารมณ์ได้ (บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล)

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะผู้นำ; ศตวรรษที่ 21; หลักสัปปุริสธรรม 7

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the 21st-century leadership skills of administrators in the Chaiwatthana School Group, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 2) to examine the methods for developing 21st-century leadership skills based on the Seven Sappurisa Dhamma principles among administrators in the Chaiwatthana School Group, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and 3) to propose guidelines for developing 21st-century leadership skills based on the Seven Sappurisa Dhamma principles for administrators in the Chaiwatthana School Group, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The research was conducted using a mixed methods approach: 1) in quantitative Research, data were collected from a sample of 189 administrators and teachers and analyzed using basic statistical measures, including mean and standard deviation, and 2) in qualitative research, content analysis was conducted based on interviews with nine key-informants obtained by purposive sampling. The results of the study revealed that 1. overall, 21st-century leadership skills were at a high level. When considered by aspect, the findings showed that organizational justice management, personality, emotional intelligence, and learning and development were ranked in descending order. 2. Methods for developing 21st-century leadership skills based on the seven principles of Sappurisdhamma for administrators in the Chaiwatthana school group, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province were: 1) managing the organization with laws to create organizational justice (Dhammanyuta: knowing the cause), which reflects participation between the school and the community (Parisanyuta: knowing the community); 2) establishing a workforce strategy (Atthanyuta: knowing the purpose) that was creatively different (Attanyuta: knowing oneself); 3) supporting the development of existing concepts and promoting them with credible information (Mattanyuta: knowing moderation) to support future changes (Kalanyuta: knowing the time); and 4) being able to manage emotional pressure and having outstanding personality traits (Pukkallanyuta: knowing the individual). 3. Guidelines for developing 21st-century leadership skills based on the Seven Sappurisa Dhamma principles for administrators in the Chaiwatthana School Group, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province were: 1) Organizational Justice (O: Organizational justice) using basic legal information to create justice (Dhammanyuta: Knowing the cause) and providing opportunities for all parties to participate and express their opinions (Parisanyuta: Knowing the community), 2) Character (C: Character) by setting personnel development strategies (Atthanyuta: Knowing the purpose),



creating awareness, and greeting with kindness (Attanyuta: Knowing oneself), 3) Development (D: Development) with manpower aligned with organizational development policies (Mattanyuta: Knowing moderation), supporting future changes (Kalanyuta: Knowing the time), and 4) Emotional Intelligence (E: Emotional intelligence) with the ability to manage emotional pressure (Pukkallanyuta: Knowing the individual).

Keywords: Leadership Skills Development; 21st Century; The Sevenfold Sappurisadhamma

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณภาพและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป้าหมายของการจัดการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยทุกส่วนของสังคมเข้ามา มีส่วนร่วมผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากในอดีตมาก มีการเคลื่อนย้ายผู้คน สื่อเทคโนโลยี และทรัพยากรต่างๆ จากทั่วทุกมุมโลกอย่างรวดเร็วและสะดวก มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองระหว่างภูมิภาค ประเทศ สังคมและชุมชน มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงของความรู้ และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลาอย่างเป็นพลวัต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้คนในศตวรรษนี้จึงไม่สามารถใช้ความรู้และทักษะบางอย่างในอดีต มาแก้ปัญหาในปัจจุบันได้ดี การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่กระบวนการถ่ายทอดความรู้ แต่คือการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้คนนั่นเอง (Suwithida Charungkiattikul, 2024) ปัจจุบันระบบการศึกษามีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ และเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก อาทิ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การบริหารจัดการ ตลอดจนการส่งเสริมคุณภาพ การเรียนรู้ การพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงแต่จะทำให้คอมพิวเตอร์มีสมรรถนะสูงขึ้น เมื่อสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลง มิติของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแบบเดิมอาจต้องถูกทับซ้อนด้วยแนวคิด รูปแบบวิถีการ ความเชื่อและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ตามยุคสมัย การพัฒนานตนเองให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ของวันนี้และอนาคตข้างหน้า ให้สมบูรณ์อย่างเต็มกำลัง สังคมที่โลกเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการบริหารจัดการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โลกในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Natthawat Longthong, 2024)

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 25 61-25 8 0) นั้นได้กล่าวถึงประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ ในปัจจุบันได้มุ่งเน้นในมิติของการพัฒนา 4 มิติ ที่สำคัญ ได้แก่ การปฏิรูปนักเรียนยุคใหม่ การปฏิรูปครูยุคใหม่การปฏิรูปโรงเรียนยุคใหม่หรือแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการปฏิรูประบบ



บริหารจัดการยุคใหม่ ซึ่งในทุกมิตินั้นจะมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 (Surasak Pahay, 2013)

โดยทั่วไปแล้ว “ผู้นำ” เป็นบุคคลที่สำคัญ มีบทบาทที่จะดำเนินไปภายใต้ เงื่อนไขปัจจัยของสภาวะโดยรอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกในทุกวันนี้ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้นำเองก็จำเป็นต้อง มีความรู้ในเรื่อง “ภาวะผู้นำ” ด้วย เพราะภาวะผู้นำนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้นำทุกองค์การในกระแสโลกยุคใหม่หรือที่เรียกกันเสมอว่ายุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีความเจริญ ทางเทคโนโลยี ซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคมจากอดีตสู่ ปัจจุบันอย่างรวดเร็วมาก ดังนั้น การพัฒนาคุณลักษณะทักษะผู้นำในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่จะละเลยและมองข้ามไม่ได้เรื่องของการพัฒนาที่จะต้องมีการปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ โดย คำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมในการที่จะพาองค์การสู่ความสำเร็จในยุคโลกาภิวัตน์นี้ (Sanook Singhamart, 2024)

จากความเป็นมาและปัญหาผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จ.พระนครศรีอยุธยา มีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร โดยที่สาเหตุที่เลือกหลักสัปปุริสธรรม 7 เพราะหลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมของคนดี ผู้ใดมีธรรมเหล่านี้แล้ว ผู้นั้นได้ชื่อว่าเป็นคนดี คนดีที่พระพุทธศาสนายกย่อง มิได้เป็นคนงมงายหรือเป็นคนซื่อจนเชื่อแต่เป็นคนฉลาดมีเหตุผลรู้จักใช้ความคิด วางตัวได้ดีและมีมนุษยสัมพันธ์เหมาะสมสัปปุริสธรรมมี 7 ประการ ได้แก่ รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้ชุมชน รู้บุคคล เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้กับกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานในศตวรรษที่ 21 จากประชากรผู้บริหารและครูจำนวน 189 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติแบบบรรยาย และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งการศึกษาเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระยะที่ 2 ศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และระยะที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา



ผลการวิจัย

1. ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการความยุติธรรมในองค์กร ด้านบุคลิกภาพ ด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไขว้พัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม (N = 189)

ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น			
	μ	σ	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการเรียนรู้และพัฒนา	4.11	0.45	มาก	4
2. ด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์	4.12	0.41	มาก	3
3. ด้านบุคลิกภาพ	4.14	0.41	มาก	2
4. ด้านการจัดการความยุติธรรมในองค์กร	4.36	0.60	มาก	1
รวม	4.18	0.47	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่เป็นทักษะอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านการจัดการความยุติธรรมในองค์กร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 ด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 ด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 ด้านการเรียนรู้และพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ตามลำดับ

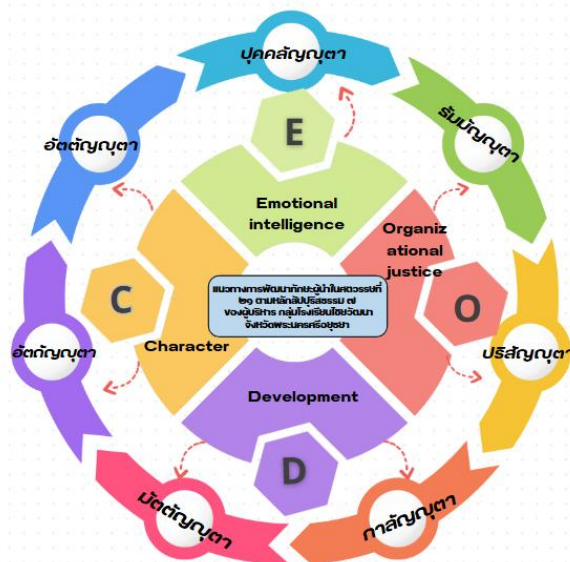
2. วิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไขว้พัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1) การบริหารองค์กรด้วยกฎหมาย เพื่อสร้างความยุติธรรมในองค์กร (ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ) ซึ่งสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน (ปริสญญตา รู้จักชุมชน) 2) กำหนดยุทธศาสตร์อัตรากำลังบุคลากร (อรรถัญญตา รู้จุดมุ่งหมาย) ที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ (อรรถัญญตา รู้จักตน) 3) สนับสนุนการพัฒนาแนวคิดเดิม และส่งเสริมด้วยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (มัตตัญญตา รู้จักประมาณ) รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กาลัญญตา รู้จักกาล) และ 4) สามารถบริหารจัดการภาวะความกดดันทางอารมณ์และมีบุคลิกลักษณะโดดเด่น (ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล)

3. แนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไขว้พัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ 1) การจัดการความยุติธรรมในองค์กร (O: Organizational justice) ด้วยข้อมูลพื้นฐานด้านกฎหมายเพื่อสร้างความยุติธรรม (ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ) และให้โอกาสทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม

แสดงความคิดเห็น (ปรีสัณญตา รู้จักชุมชน) 2) บุคลิกภาพ (C: Character) กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาบุคลากร (อัตถัญญตา รู้จุดมุ่งหมาย) สร้างจิตสำนึกและท้าทายด้วยไมตรีจิต (อัตตัญญตา รู้จักตน) 3) การเรียนรู้และพัฒนา (D: Development) อัตรากำลังคนสอดคล้องนโยบายการพัฒนาองค์กร (มัตตัญญตา รู้จักประมาณ) รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กาลัญญตา รู้จักกาล) และ 4) อัจฉริยะทางอารมณ์ (E: Emotional intelligence) สามารถบริหารจัดการภาวะความกดดันทางอารมณ์ได้ (บุคคัลัญญตา รู้จักบุคคล)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจากการศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในประเด็นเกี่ยวกับด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์ ด้านการจัดการความยุติธรรมในองค์กร ด้านบุคลิกภาพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ดัง ภาพที่ 1



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย
ที่มา: Pachariya Sudjakoy (2024)

1. O: (Organizational justice) การจัดการความยุติธรรมในองค์กร ด้วยข้อมูลพื้นฐานด้านกฎหมาย เพื่อสร้างความยุติธรรม (ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ) และให้โอกาสทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น (ปรีสัณญตา รู้จักชุมชน)
2. C: (Character) บุคลิกภาพ กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาบุคลากร (อัตถัญญตา รู้จุดมุ่งหมาย) สร้างจิตสำนึกและท้าทายด้วยไมตรีจิต (อัตตัญญตา รู้จักตน)
3. D: (Development) การเรียนรู้และพัฒนา อัตรากำลังคนสอดคล้องนโยบายการพัฒนาองค์กร (มัตตัญญตา รู้จักประมาณ) รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กาลัญญตา รู้จักกาล)



4. E: (Emotional intelligence) อัจฉริยะทางอารมณ์ สามารถบริหารจัดการภาวะความกดดันทางอารมณ์ได้ (บุคคลัญญาตา รู้จักบุคคล)

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาสภาพการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนไฮยัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เพราะว่าการสนับสนุน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาทักษะผู้นำ ทำให้ผู้บริหารระดับกลางและล่างได้รับแรงบันดาลใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดการความยุติธรรมในองค์กรอยู่ในระดับมาก เมื่อจัดลำดับรายชื่ออยู่เป็นอันดับแรกควรที่จะมีความเป็นกลางและสามารถจัดการความยุติธรรมในองค์กรต่อไป รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพ ด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และพัฒนา อยู่ในระดับมาก เพราะว่าในแต่ละด้านเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะต้องพัฒนา ตามลำดับทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีก่อนเพื่อให้ครูและบุคลากรซึ่ง สอดคล้องกับของวิจัยของ รังสิต โลไทยสงค์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กระบวนการยุติธรรมชุมชน: กระบวนทัศน์และกระบวนการเสริมสร้างสังคมแห่งความเป็นธรรม” พบว่า รูปแบบกระบวนการยุติธรรมชุมชนที่เหมาะสมควรเกิดขึ้นด้วยการจัดการตนเอง การเสริมพลังจากอำนาจรัฐนั้นจำเป็นแต่ไม่เพียงพอ ต้องมีกระบวนการที่เหมาะสม คือ กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนเป็นปึกแผ่นจึงจะเพียงพอให้เกิดกระบวนการยุติธรรมชุมชน (Rangsit Lothaisong, 2022) และทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในองค์กรเป็นอย่างดีครูจึงมีขวัญและกำลังใจในปฏิบัติงานอย่างมีความสุขซึ่ง สอดคล้องกับของวิจัยของ จิรายุ ศรีสง่าชัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2” พบว่า การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูน วิทยฐานะและความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Jirayu Srisangachai, 2022)

2. จากผลการศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไฮยัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า วิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ผู้วิจัยได้นำประเด็นเกี่ยวกับด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์ ด้านการจัดการความยุติธรรมในองค์กร ด้านบุคลิกภาพ ด้านการเรียนรู้และพัฒนาสามารถสรุปเป็นวิธีการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปริสธรรม 7 เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาตามด้านการเรียนรู้และพัฒนา ผลการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิและเอกสารที่เกี่ยวข้องเห็นสอดคล้องกันว่า 1) สำรวจและทำความเข้าใจตนเอง ผึกฝนการคิดวิเคราะห์: ตั้งคำถาม หาความเชื่อมโยง แยกแยะข้อมูล วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ค้นหาแก่นิยมและเป้าหมาย ประเมินทักษะและความสามารถ 2) วางแผนการพัฒนาตนเอง: กำหนดเป้าหมายการพัฒนา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จัดสรรเวลาและทรัพยากร 3) การเลือกเวลาที่เหมาะสมในการเรียนรู้ 4) การปรับวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การเลือกเนื้อหา และทักษะที่จำเป็น และ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน 5) ศึกษาหลักการและทฤษฎี เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาจากประสบการณ์ สังเกต 6) ผึกฝนการนำไปประยุกต์ใช้: วางแผน ทดลอง ปรับปรุง อาจเนื่องมาจากผลการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน เห็นสอดคล้องกันว่าการเรียนรู้และพัฒนาของผู้บริหารไปในทิศทางเดียวกันอาจเนื่องมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามนโยบายของ



กระทรวงศึกษาธิการซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่ว่าการพัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล พัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากรให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต (Pranee Munkhetwit, 2022)

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ 1) การจัดการความยุติธรรมในองค์กร (O: Organizational justice) ด้วยข้อมูลพื้นฐานด้านกฎหมายเพื่อสร้างความยุติธรรม (ธัมมัญญาตา รู้จักเหตุ) และให้โอกาสทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น (ปรีสัญญาตา รู้จักชุมชน) 2) บุคลิกภาพ (C: Character) กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาบุคลากร (อรรถัญญาตา รู้จุดมุ่งหมาย) สร้างจิตสำนึกและท้าทายด้วยโมติริจิต (อรรถัญญาตา รู้จักตน) 3) การเรียนรู้และพัฒนา (D : Development) อัตรากำลังคนสอดคล้องนโยบายการพัฒนางานองค์กร (มัตตัญญาตา รู้จักประมาณ) รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กาลัญญาตา รู้จักกาล) และ 4) อัจฉริยะทางอารมณ์ (E: Emotional intelligence) สามารถบริหารจัดการภาวะความกดดันทางอารมณ์ได้ (บุคคลัญญาตา รู้จักบุคคล) ดังจะเห็นได้ว่าเป้นแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่มีการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัตน์ กลั่นประเสริฐ (Surat Klanprasert, 2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการบริหาร โดยการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 กรณีศึกษา บริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางการบริหารโดยการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ตามความคิดเห็นของพนักงาน ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานของบริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.939 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.พนักงานมีความคิดเห็นว่าผู้บริหาร มีภาวะผู้นำทางการบริหารในการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 กรณีศึกษา บริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้แก่ ด้านรู้จักเหตุ ด้านรู้จักผล ด้านรู้จักตน ด้านรู้จักประมาณ ด้านรู้จักกาล ด้านรู้จักชุมชนและด้านรู้จักบุคคล พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

บทสรุป

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวิธีการในการพัฒนา คือ 1) การบริหารองค์กรด้วยกฎหมาย เพื่อสร้างความยุติธรรมในองค์กร (ธัมมัญญาตา รู้จักเหตุ) ซึ่งสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน (ปรีสัญญาตา รู้จักชุมชน) 2) กำหนดยุทธศาสตร์อัตรากำลังบุคลากร (อรรถัญญาตา รู้จุดมุ่งหมาย) ที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ (อรรถัญญาตา รู้จักตน) 3) สนับสนุนการพัฒนาแนวคิดเดิม และส่งเสริมด้วยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (มัตตัญญาตา รู้จักประมาณ) รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กาลัญญาตา รู้จักกาล) และ 4) สามารถบริหารจัดการภาวะ



ความกดดันทางอารมณ์และมีบุคลิกลักษณะโดดเด่น (บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล) สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ 1) การจัดการความยุติธรรมในองค์กรด้วยข้อมูลพื้นฐานด้านกฎหมายเพื่อสร้างความยุติธรรม (ธัมมัญญตา รู้จักเหตุ) และให้โอกาสทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น (ปริสัญญตา รู้จักชุมชน) 2) บุคลิกภาพ กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาบุคลากร (อธัญญตา รู้จุดมุ่งหมาย) สร้างจิตสำนึกและท้าทายด้วยโมตรจิต (อธัญญตา รู้จักตน) 3) การเรียนรู้และพัฒนา อัตรากำลังคนสอดคล้องนโยบายการพัฒนาองค์กร (มัตตัญญตา รู้จักประมาณ) รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กาลัญญตา รู้จักกาล) และ 4) อัจฉริยะทางอารมณ์ ที่สามารถบริหารจัดการภาวะความกดดันทางอารมณ์ได้ (บุคคลัญญตา รู้จักบุคคล) นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยด้านการเรียนรู้และพัฒนาโดยนำมาจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมวิชาการ การศึกษาดูงาน 2) ด้านเทคโนโลยี เช่น การอบรมการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาสื่อการสอน 3) ด้านการพัฒนาตนเอง เช่น การอบรมด้านจิตวิทยา การอบรมด้านภาวะผู้นำ 4) ด้านการวิจัยและพัฒนา เช่น การทำวิจัยในชั้นเรียน การนำเสนอผลงานวิชาการ การเข้าร่วมโครงการ เช่น โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์ โดยนำมาจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมที่เน้นการสำรวจและเข้าใจอารมณ์ เช่น Workshop การสำรวจอารมณ์ บันทึกอารมณ์ประจำวัน 2) กิจกรรมที่เน้นการจัดการอารมณ์ เช่น การอบรมการฝึกสติและสมาธิ

1.3 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยด้านบุคลิกภาพโดยนำมาจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพภายใน การอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น การเน้นการเข้าใจและจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น 2) กิจกรรมที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพภายนอก การอบรม Workshop เช่น การพัฒนาบุคลิกภาพและการแต่งกาย การพัฒนาทักษะการสื่อสาร

1.4 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัย ด้านการจัดการความยุติธรรมในองค์กรโดยนำมาจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมที่เน้นความรู้ความเข้าใจ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมในองค์กร การศึกษาตัวอย่างกรณีศึกษากรณีศึกษาเกี่ยวกับความยุติธรรมและความไม่ยุติธรรมในองค์กร 2) กิจกรรมที่เน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กร การสร้างระบบการประเมิน ที่โปร่งใส การให้รางวัล ยกย่อง และชื่นชมครูและบุคลากรที่มีผลงานดีเด่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการออกแบบการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำด้านการเรียนรู้และพัฒนาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา



2.2 ควรมีการออกแบบการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างชุดกิจกรรมในการพัฒนาทักษะผู้นำด้านความอัจฉริยะทางอารมณ์ในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.3 ควรรออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยนำแนวทางการพัฒนาทักษะผู้นำด้านบุคลิกภาพในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไปใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนไชยวัฒนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

References

- Jirayu Srisangachai. (2022). Strategic leadership in the 21st century of school administrators that affects the performance motivation of teachers under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. *Research Journal*, 5(2), 60.
- Natthawat Longthong. (2024). *Adapting to change in the 21st century*. Retrieved from <http://portal.nurse.cmu.ac.th/fonoffice/adminoffice/DocLib/2021.pdf>
- Pranee Munkhetwit. (2012). *Guidelines for developing personnel characteristics in local administrative organizations Sai Ngam District Kamphaeng Phet Province*. (Master's Thesis Local Government). Graduate School: Kamphaeng Phet Rajabhat University.
- Rangsit Lothaisong. (2010). *Community Justice Process: Paradigm and Process for Strengthening a Just Society*. (Master's Thesis Department of Administrative Sciences). Graduate School: Maejo University.
- Sanook Singmat. (2024). *Leadership characteristics of corporate executives in the 21st century*. Retrieved from <chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcglclefindmkaj/https://gs.rmu.ac.th/grc/2017/fullpaper/file/PS-O-01.pdf>
- Surasak Pahay. (2013). *Teacher professional development into the era of educational reform in the second decade*. Academic Seminar Documents Development of the entire teacher system according to the 2nd decade education reform strategy. Phrae: Phrae Primary Educational Service Area Office 1-2.
- Surat Klanprasert. (2010). *Administrative Leadership by Application of the Seven Sappurisadham Principles, Case Study of True Corporation Public Company Limited*. (Master's Thesis Sangha Management Branch). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Suwithida Charungkiattikul. (2024). *Learning skills in the 21st century (The Twenty-First Century Skills)*. Retrieved from <https://www.truelookpanya.com/education/content/66054>